

Adres: Politechnika Wrocławska, Katedra Maszyn, Napędów i Pomiarów Elektrycznych
ul. Smoluchowskiego 19, 50-372 Wrocław, tel. 71 3202954, e-mail: jan.zawilak@pwr.edu.pl

WŁADYSŁAW LATEK 1916 – 1991

Pro memoria

W bieżącym roku społeczność elektryków polskich obchodzi dwa znaczące jubileusze: 95-lecie Wydziału Elektrycznego PW oraz jubileusz 100-lecia urodzin profesora Władysława Latka. To 14 czerwca 1921 roku rozpoczął pracę dydaktyczną i naukową najstarszy dziś w kraju fakultet elektrotechniczny – jako w pełni samodzielna jednostka Politechniki Warszawskiej. Z Wydziałem tym związał swą kilkudziesięcioletnią zawodową aktywność wybitny specjalista maszyn elektrycznych, wychowawca wielu pokoleń młodzieży akademickiej Władysław Latek.

Obie, piękne rocznice sprawiły, że **rok 2016 został uznany ROKIEM PROFESORA WŁADYSŁAWA LATKA przez Polskie Towarzystwo Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej oraz Stowarzyszenie Elektryków Polskich.**

Do niewielu postaci powracamy, po upływie lat, myślą tak serdeczną jak do Naszego Profesora - Władysława Latka. Powoli upływa druga dekada już od chwili ostatecznego z Nim pożegnania. W dniu 18 października 1991 r. odszedł od nas człowiek wielce zasłużony dla rozwoju szkolnictwa wyższego, nauki, przemysłu elektrotechnicznego i energetyki. Naukowiec, dydaktyk, społecznik.

Władysław Latek urodził się 28 lutego 1916 r. w Skromowicach pow. Lubartów.

W roku 1934 po ukończeniu Państwowego Gimnazjum Męskiego im. Tadeusza Kościuszki w Łukowie podjął studia w Politechnice Warszawskiej, uzyskując absolutorium w roku 1939.

Podczas studiów był działaczem Stronnictwa Ludowego oraz Akademickiego Koła Młodzieży "Wici". Pełnił m.in. funkcję kierownika świetlicy przy Instytucie Oświaty i Kultury im. Stanisława Staszica, zajmując się organizacją życia kulturalnego studentów: odczytów, wieczorów dyskusyjnych, prowadził czytelnię i bibliotekę, współredagował numery „Młodej Myśli Ludowej”.

Z chwilą wybuchu wojny powrócił do rodzinnych Skromowic koło Kocka, gdzie był świadkiem ostatniej bitwy Września. Zadecydowała ona o Jego postanowieniu walki konspiracyjnej, do której przystąpił w r. 1940 w szeregach BCh. Działając w organizacji zbrojnej pod pseudonimem „Młot” doszedł do stanowiska z-cy komendanta BCh na okręg lubartowski, uczestniczył w scalaniu BCh z AK, a od roku 1943 był delegatem rządu londyńskiego na powiat lubartowski. Działal w PSL mikołajczykowskim aż do likwidacji tego Stronnictwa w roku 1947.

Po zakończeniu wojny w r. 1945 złożył egzamin dyplomowy w Politechnice Warszawskiej. W tymże roku rozpoczął pracę zawodową w Lubelskim Międzykomunalnym Związku Elektryfikacyjnym LUBZEL, w charakterze kierownika stacji prób i warsztatu remontowego maszyn elektrycznych i transformatorów.

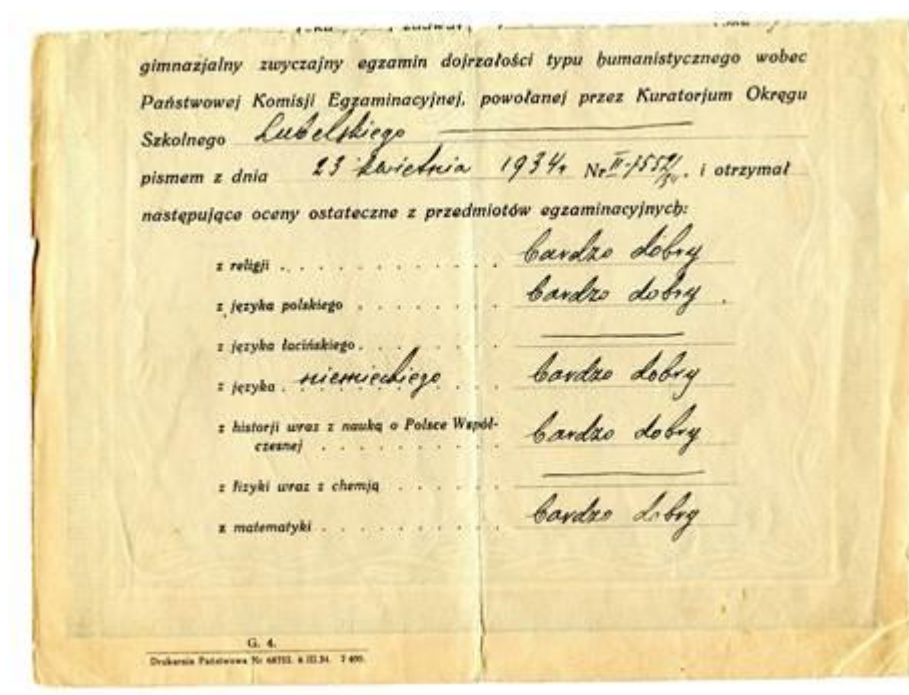
W latach 1946-47 w firmie „Elektrobot” zajmuje się projektowaniem i budową maszyn indukcyjnych. W latach 1949-50 w Przedsiębiorstwie Robót Elektrycznych projektuje i nadzoruje montaż dużych układów napędowych.

Z dniem 1 kwietnia 1948 r. rozpoczął pracę naukowo-dydaktyczną w Katedrze Maszyn Elektrycznych Politechniki Warszawskiej w charakterze starszego asystenta. Pracę tę kontynuował do ostatnich chwil swego życia, przechodząc wszystkie szczeble kariery naukowej.

W roku 1951 uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych w Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej za dysertację pt. "Określenie wielkości charakterystycznych synchronizowanego silnika indukcyjnego na podstawie danych biegu jałowego i danych znamionowych". W roku 1955 został mianowany docentem etatowym, w roku 1961 - profesorem nadzwyczajnym, a w roku 1971 - profesorem zwyczajnym.

Wykładał przedmioty: maszyny elektryczne, teoria maszyn elektrycznych, stany nieustalone w maszynach elektrycznych, turbogeneratory. Każdorazowo był autorem programów tych wykładów oraz autorem podręczników i skryptów. Wszystkim profesjonalistom naszej dyscypliny znakomicie znane są książki wymienione w załączonym spisie. Większość była wielokrotnie wznawiana. Uczyły się maszyn z nich kolejne roczniki studentów i tak pozostaje do dnia dzisiejszego.

Rys. 1. Świadectwo maturalne Władysława Latka – str. 1.

Prof. Władysław Latka był twórcą ośrodka badawczego, zajmującego się zjawiskami w silnikach i prądnicach dużych mocy, zwłaszcza w turbogeneratorach. Był inicjatorem, autorem lub współautorem wielu prac naukowych, referowanych na konferencjach krajowych i zagranicznych oraz publikowanych w czasopiśmie naukowych. Szczególnie cenne dla całego krajowego środowiska inżynierskiego są tu monografie: „Badanie maszyn elektrycznych w przemyśle” oraz „Turbogeneratory”.

Bardzo duże zasługi położył prof. W. Latek w zakresie kształcenia młodej kadry naukowej, przekazując jej swoją bogatą wiedzę i doświadczenie. Pod opieką prof. W. Latka, jako promotora, uzyskało doktoraty ponad 20 osób (kwerenda w tym zakresie – zwłaszcza wobec prac doktorskich z lat pięćdziesiątych jest kontynuowana). Recenzował ponad 70 rozpraw doktorskich i ponad 20 prac habilitacyjnych. Wielu byłych wychowanków Profesora zajmuje dziś stanowiska profesorskie oraz wypełnia odpowiedzialne zadania w przemyśle, energetyce i administracji gospodarczej.

Rys. 2 i 3. Lata pięćdziesiąte - zajęcia wykładowe i praca w laboratorium

Rys. 4. Wizyta ekspercka w DOLMELu (M-5).

W Politechnice Warszawskiej prof. W. Latek pełnił liczne funkcje kierownicze. Od r. 1956 przez trzy kadencje był prodziekanem Wydziału Elektrycznego, a w 1971 został dziekanem tego Wydziału. Od r. 1962 był kierownikiem Zakładu Maszyn Elektrycznych Dużych Mocy w Katedrze Maszyn Elektrycznych, a od r. 1970, po zmianie struktury organizacyjnej Politechniki - kierownikiem Zakładu Maszyn Elektrycznych w Instytucie Maszyn Elektrycznych. W latach 1976-1984 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Maszyn Elektrycznych.

Pracę naukową w Politechnice Warszawskiej powiązał ściśle z potrzebami przemysłu i energetyki. Od r. 1950 był samodzielnym pracownikiem naukowym, a następnie przez wiele lat konsultantem prac badawczych w Instytucie Elektrotechniki. Podczas swej kariery zawodowej, pod osobistym Jego kierownictwem, wykonywana była ogromna liczba prac dla klientów spoza uczelni. Miały one niejednokrotnie unikatowy charakter.

W takich właśnie przypadkach doświadczenie i wiedza Profesora okazywały się szczególnie cenne. Pracownicy katedry, w późniejszym okresie Zakładu Maszyn Elektrycznych PW, wykonywali rozmaite prace eksperckie oraz warsztatowe dla jednostek gospodarczych całej Polski. Dochodząco przyczyn awarii i naprawiano układy elektromaszynowe w zakładach przemysłowych, elektrowniach, cukrowniach, mleczarniach, szpitalach, lotniskach wojskowych i fabrykach przemysłu zbrojeniowego, np. w Pionkach, nawet w cyrkach. Podejmowano się zadań, które obecnie nie byłyby do pomyślenia – na początku lat sześćdziesiątych w hali laboratorium maszynowego w Gmachu Fizyki Politechniki Warszawskiej pracownicy prof. Latka dokonali generalnego remontu generatora synchronicznego o mocy 3 MW, przywiezionego z Cukrowni Baborów. Jakiej wiedzy i kunsztu wymagało zrealizowanie tego zadania niech świadczy konieczność samodzielnego skonstruowania odpowiednich pras do opiekania prętów uzwojenia w szelaku i mikanicie, grzałek i ściągaczy niezbędnych do zdjęcia, a następnie ponownego wsunięcia kap na połączenia czołowe uzwojenia wirnika itp.

Najwięcej uwagi w pracy badawczej poświęcił profesor Władysław Latek właśnie turbogeneratorom. W tej dziedzinie był organizatorem i długoletnim konsultantem w pracowni turbogeneratorów w Instytucie Energetyki. Współpracował również z Zakładami DOLMEL we Wrocławiu w zakresie konstrukcji turbogeneratorów oraz z wieloma elektrowniami w zakresie eksploatacji tych maszyn. Jego niespożyta energia i talent organizacyjny skłaniały Go do podejmowania wielu owocnych działań w życiu zawodowym, w organizacji nauki i dydaktyki oraz pracy stowarzyszeniowej. W niniejszym krótkim wspomnieniu nie sposób opisać bogatej działalności Profesora w tym zakresie. Z konieczności wymienimy tylko najważniejsze dziedziny działalności.

Rys. 5. Władysław Latek w gronie działaczy SEP.

Był członkiem Prezydium Komitetu Elektrotechniki PAN oraz długoletnim przewodniczącym Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów tego Komitetu. Członek rad naukowych Instytutu Elektrotechniki, BOBRME KOMEL w Katowicach, Instytutu Układów Elektromaszynowych Politechniki Wrocławskiej. Członek Komitetu Nagród Państwowych. Długoletni przewodniczący Komisji Normalizacyjnej Maszyn Elektrycznych przy BOBRME KOMEL oraz Komisji Normalizacyjnej Małych Maszyn Elektrycznych w IEL.

W działalności stowarzyszeniowej przejawiał szczególnie dużą aktywność w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich. Był wieloletnim przewodniczącym Komisji w OW SEP, prezesem OW SEP w latach 1966-68, a w latach 1969-78 – ZG SEP i przewodniczącym Komisji Zagranicznej ZG SEP.

W Konkursie „Mistrz Techniki”, organizowanym rokrocznie przez OS NOT i Życie Warszawy, był wieloletnim przewodniczącym jury. Był również członkiem Głównej Komisji Nagród w NOT. Za działalność stowarzyszeniową została nadana prof. W. Latkowi godność Honorowego Członka SEP.

Rys. 6. Profesor Władysław Latek prowadzi sesję naukową podczas obrad

Na zakończenie należy wspomnieć o niezwykle cennej dla całego środowiska maszynowców inicjatywie stworzenia stałego cyklu konferencji naukowych pod nazwą Sympozjum Maszyn Elektrycznych. Idea tego Sympozjum, organizowanego rokrocznie - początkowo przez ośrodek warszawski, ziściła się w roku 1965. Po piętnastu latach SME przekształciło się w Sympozjum Ogólnopolskie, obecnie ma już status międzynarodowego. Integruje ono pracowników nauki i przemysłu w jedną wielką rodzinę i jest od lat ponad czterdziestu źródłem szeregu cennych opracowań oraz inicjatyw w dziedzinie maszyn elektrycznych. Od początku powstania Sympozjum SME prof. W. Latek był przewodniczącym jego Komitetu Organizacyjnego. Ostatnie przed śmiercią Profesora - XXVII Sympozjum Maszyn Elektrycznych odbyło się w Sopocie, we wrześniu 1991 roku. Złożony ciężką chorobą, po raz pierwszy nie mógł w nim uczestniczyć. Pochowany został na Warszawskich Powązkach Wojskowych [A2-VII-10].

Liczne grono wychowanków i przyjaciół czci pamięć Profesora Władysława Latka głębokim szacunkiem i podziwem dla Jego pracowitego życia.

Opracował: dr inż. Wojciech Urbański - IME PW

MOJE WSPOMNIENIA O PROFESORZE WŁADYSŁAWIE LATKU

Tak się złożyło, że praktycznie całe moje życie zawodowe łączyło się z pracą zawodową prof. dr inż. Władysława Latka. W bardzo krótkim czasie po rozpoczęciu naszej pracy w Instytucie Elektrotechniki poczuliśmy wzajemną sympatię do siebie, by po kilku latach pracy nasze stosunki stały się przyjacielskie. Jeszcze jako student II roku Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej rozpocząłem pracę w Instytucie 5 lipca 1950 r., zaś mgr inż. Władysław Latek pracę w tymże Instytucie, rozpoczął 1 sierpnia tegoż roku. Obaj pracowaliśmy w Laboratorium Maszyn Elektrycznych Zakładu Maszyn i Napędów Elektrycznych – z tym, że mgr Władysław Latek został powołany na stanowisko kierownika Laboratorium Maszyn, ja zaś pracowałem jako technik i podlegałem Jemu służbowo.

Naszym zwierzchnikiem był prof. dr inż. Bolesław Dubicki, pełniący wówczas funkcję dyrektora Zakładu i jednocześnie kierownika Katedry Maszyn Elektrycznych w Politechnice. Pragnę zaznaczyć, że mgr. W. Latek był jednocześnie, zatrudniony na stanowisku kierownika laboratorium maszyn elektrycznych w Politechnice. Prof. Bolesław Dubicki przy tworzeniu podwalin Instytutu Elektrotechniki, wraz z prof. Januszem Jakubowskim (dziedkanem Wydziału Elektrycznego P.W.), wybierali kandydatów na pracowników z grona wyróżniających się zdolnych studentów oraz osób mających już staż pracy, lub doświadczenie związane z dziedziną elektrotechniki. Rozpoczynając pracę w Instytucie Elektrotechniki Władysław Latek, miał już doświadczenie

w zakładach projektujących i wytwarzających maszyny elektryczne, oraz pracował w przedsiębiorstwie remontowym. Zdobył również doświadczenie badawcze w laboratorium politechnicznym.

Rys. 1. Prof. dr inż. Władysław Latek (1916- 1991).
Politechnika Warszawska

Moje wcześniejsze doświadczenie w zakresie elektrotechniki, zdobywałem stopniowo. Oficjalnie było ono konsekwencją kilkumiesięcznej obsługi różnego rodzaju maszyn liczących o napędzie elektrycznym, stanowiących wyposażenie Głównego Urzędu Statystycznego. W tej to instytucji – jako pierwszej w moim życiu – byłem zatrudniony i rozpoczynałem karierę pracownika państwowego. Był to rok 1948. Jednakże zainteresowania maszynami elektrycznymi powstały u mnie wcześniej. Obok domu w Jadowie, w którym mieszkałem z rodzicami, znajdował się warsztat ślusarski. Byłem częstym gościem tego warsztatu. Pogłębienie zainteresowania maszynami elektrycznymi nabywałem zaś z dużym narażeniem życia, a były one wynikiem poszukiwania wyposażenia elektrycznego we wrakach czołgów i dział samobieżnych, zalegających spaloną wieś Sulejów i okoliczne tereny Jadowa (wieś Wójty), w październiku 1944 r. ogołociłem wówczas 15 czołgów z prądnic, silników elektrycznych i przetwornic radiostacji. Pojazdy te – różnych typów (T-34; Sherman; Valentine; Tiger i Panter i inne), nie w pełni były zniszczone. Były one w większości rozbite, m.in. podczas walki nocnej – o ile dobrze pamiętam – z 8-go na 9-ty sierpnia 1944 r., we wsi Sulejów. O tych wydarzeniach poinformowałem Profesora podczas rozmowy, poprzedzającej Jego decyzję o przyjęciu mnie do pracy w Instytucie Elektrotechniki.

Załogę Laboratorium Maszyn Elektrycznych w Politechnice stanowili wówczas m.in.: Władysław Latek, Sobiesław Dajkowski, Daniel Zatoński. Mieli oni już duże doświadczenie w obsłudze i w badaniach maszyn elektrycznych różnych odmian. Powołanie mgr Władysława Latka przez prof. B. Dubickiego na stanowisko kierownika laboratorium, było uznane przez wszystkich pracowników Zakładu za w pełni uzasadnione, z racji Jego przyjaznego charakteru – tym bardziej, że znany był już fakt Jego przygotowań do obrony rozprawy doktorskiej.

Do podstawowych zadań laboratorium maszyn w Instytucie Elektrotechniki w latach 1950-51 należało kompleksowe badanie trójfazowych silników indukcyjnych klatkowych serii „d”. Poprzedzały one zakup licencji w ZSRR, które umożliwiło podjęcie produkcji tych silników w Polsce. Badano również w dość dużej ilości prototypy krajowych silników średniej mocy prądu stałego, opracowanych przez Ośrodek BOBRME w Katowicach. Nie tylko moja współpraca z mgr W. Latkiem układała się bardzo dobrze. Był On lubiany przez wszystkich pracowników Zakładu, gdyż miał pogodny charakter i duże poczucie humoru. Był szczególnie wyrozumiały dla pracowników – jeszcze studentów, co stwarzało dobre warunki do studiowania i do pracy zawodowej. Świadczy o tym choćby następujący przykład – w 1950 r., przygotowywał rozprawę doktorską, a zajęć miał dużo. Zorientował się, że mam zdolności rysunkowe (w czasie okupacji uczyłem się w Zawodowej Szkole Drogowej w Warszawie, a tam przywiązywano dużą wagę do opanowania umiejętności kreśleń technicznych). Poprosił mnie abym wykonał kilkanaście rysunków na podstawie sporządzonych przez Niego szkiców układów pomiarowych i wykresów, niezbędnych do prezentacji rozprawy. Oczywiście prośbę chętnie spełniłem. Po obronie pracy w 1951 r. wielokrotnie z uśmiechem wypominał mi, że byłem współtwórcą rozprawy. Upłynęło kilkanaście lat i mgr. Władysław Latek, mający już tytuł profesora został promotorem mojej

rozprawy doktorskiej. Oczywiście tak dobrze przebiegająca znajomość trwała nadal, lecz z biegiem czasu przy narastających wydarzeniach zmieniających tło wzajemnych kontaktów, występowały małe przerwy. Na przykład takim małym ograniczeniem naszej współpracy służbowej, było delegowanie mnie na pół roku do Marynarki Wojennej w Gdyni, w celu wzięcia udziału w przeobrażaniu ORP „Błyskawica”. Następną małą przerwą powstała gdy przeniesienie mnie do nowo powołanego Zakładu Wyposażenia Elektrycznych w Instytucie Elektrotechniki, przy jednoczesnej zmianie usytuowania siedziby Zakładu w Międzyzlesiu. Przez kilka miesięcy przed tymi zmianami, wspólnie organizowaliśmy stanowiska badawcze do prowadzenia państwowych prób kontrolnych wyrobów elektrycznych, stanowiących wyposażenie sprzętu wojskowego. Międzynarodowa atmosfera polityczna, nie była wówczas dobra. Rozpoczęto normowanie warunków pracy na wyższych uczelniach. Wydany zakaz podejmowania pracy w ramach dwóch etatów, dla pracowników uczelni, spowodował ograniczenie naszych służbowych kontaktów. Dr W. Latek wybrał pracę w Politechnice. W konsekwencji wymienionego zakazu spadło na mnie (wraz z zespołem pracowników) przejęcie – po dr. inż. W. Latku – sprawowanie nadzoru nad jakością produkowanych maszyn elektrycznych, stosowanych w sprzęcie wojskowym. Był to początek produkcji sprzętu obronnego w kraju, a stawiane wymagania jakościowe były bardzo ostre. Byłem wtedy bardzo obciążony wyjazdami i kontaktami z przemysłem. Rozpoczynano wówczas m.in. produkcję samolotów MiG-15, urządzeń radiolokacyjnych i innego sprzętu. Ograniczenie kontaktów towarzyskich było jednakże stosunkowo krótkotrwałe, gdyż zaistniały nowe dodatkowe powody do spotkań. Na nowych zasadach pracy zostaliśmy włączeni do zespołu projektującego – w godzinach pozasłużbowych – jednego z obiektów Instytutu Elektrotechniki na terenie Międzyzlesia. Wykonywana przez nas praca polegała na projektowaniu laboratorium badawczego Zakładu Maszyn i Napędów Elektrycznych Instytutu (prowadzona była pod kierunkiem mgr inż. Włodzimierza Moroz). Ogólnie należy stwierdzić, że pracy w tych latach było bardzo dużo, a specjalistów mało. Zlecane – różne zadania – były realizowane, również na terenie Politechniki, a często i u zleceniodawców. Szczególnie w końcowych latach pięćdziesiątych i na początku lat sześćdziesiątych zlecenia napływały w dużych ilościach do Katedry Maszyn Elektrycznych Politechniki. Były to zlecenia obejmujące: badania laboratoryjne, oceny stanu technicznego maszyn i układów napędowych, opracowania projektów nowych maszyn, itp. Pochodziły one z elektrowni, fabryk różnych gałęzi przemysłu oraz z biur projektowych. Wzmożone zapotrzebowanie na ekspertyzy i opracowania różnego rodzaju projektów były konsekwencją przyjęcia przez Rząd ambicjonalnych planów rozwoju przemysłu (głównie w postaci planów wieloletnich – „Planu Trzyletniego” i „Planu Sześcioletniego”). W konsekwencji w dużym stopniu na wzrost zapotrzebowania wpływały również zarządzenia władz państwowych. Dotyczyły one np. konieczności zwiększenia współczynnika mocy w fabrykach, oraz oceny możliwości zwiększenia mocy turbogeneratorów – były i inne drobne polecenia.

Pamiętam jak trudne warunki występowały podczas realizacji zleceń, gdy trzeba było wyjechać „w teren”. Brak było w tych latach hoteli, a bardzo często brakowało miejsc w hotelach. Brak było również restauracji. Występowały braki w zaopatrzeniu w żywność. Sądzę, że jako dobry przykład istniejących wówczas warunków bytowania może posłużyć opis jednej, z wielu „przygód”, jakie mieliśmy podczas uruchamiania dwóch koparek elektrycznych w budowanej Cementowni „Wierzbica” koło Radomia. Realizowane zadanie było zleczone Politechnice Warszawskiej. Zadanie nasze polegało na doprowadzeniu do stanu użyteczności układów z trójfazowymi silnikami prądu stałego, napędzającymi łyżki w dużych dwóch koparkach, przeznaczonych do wydobywania gliny i przekazującymi ją jako wsad, do tunelowego pieca. Układ napędowy był zasilany napięciem prądu przemiennego 6 kV. Do naszych zadań należało również pierwsze uruchomienie koparek. Maszyny trójfazowe były wtedy nowością w Polsce. Koparki pochodziły z ZSRR. Dotarły one na miejsce budowy w nietypowym stanie – w dużym stopniu rozmontowane. Nie były wyposażone w pełną dokumentację techniczną i nie miały odpowiednich instrukcji eksploatacyjnych. Zlecenie było realizowane przez trzy osoby: dr inż. Władysława Latka, inż. Zdzisława Życkiego i technika – pracownika IEl. Adama Zadroźnego. Przywieziono nas na teren budowy samochodem osobowym. Wsiedliśmy w kompletnym pustkowiu na szczyrim polu, a samochód szybko odjechał – był to bowiem jedyny samochód służbowy dyrektora przedsiębiorstwa. Dotarliśmy na miejsce budowy dosyć późno, więc trzeba było zabrać się natychmiast do roboty. Wokół nas kręciło się kilka osób. Dopiero po zapadnięciu zmroku był czas na pomyślenie, co z kolacją i noclegiem. Wcześniej nad tym nie zastanawialiśmy się, gdyż uznaliśmy, że oprócz nas byli pracownicy przedsiębiorstwa, którzy pracowali w tych samych warunkach. Na postawione im pytanie dotyczące kolacji, padła odpowiedź – jest chleb, dwie kopy jajek i słonina. Dalszy fragment odpowiedzi brzmiał – dla każdego z zatrudnionych, na kolację oraz na jutro na śniadanie, a ewentualnie i na obiad, wypada po dalsze sześć jajek. Jajka na kolację już się smażą. Zrozumieliśmy dobrze odpowiedź – nie ma dyskusji. Odpowiedź na następne pytanie dotyczące noclegów, brzmiała – do miasta jest kilkanaście kilometrów, ale droga jest kiepska. Samochodu nie mamy.

Podobnych zdarzeń było kilka. Mogę przytoczyć również przykłady zleceń realizowanych pod kierownictwem dr Władysława Latka, w zakresie akcji poprawy współczynnika mocy w fabrykach tworzyw sztucznych

(w Chodakowie koło Sochaczewa i w Tomaszowie Mazowieckim), elektrowniach w Kaliszu i w Ołowiance w Gdańsku, FSO w Warszawie i innych miejscowościach.

Uczyliśmy się na doświadczeniach, a i sytuacja z biegiem czasu ulegała poprawie. Rosły jednakże i nasze wymagania , ale narastały nowe problemy życiowe. W takich warunkach rodziła się nasza wzajemna sympatia z profesorem Władysławem Latkiem, a również i późniejsza przyjaźń.

Jako drugi przykład z naszego okresu współpracy pragnę wymienić następujące zdarzenie, w którym sam – w małym stopniu uczestniczyłem. Udział prof. Władysława Latka w tym zdarzeniu był większy. Był to rok 1982 i w Polsce nie było spokojnie. Wzburzona była również załoga Instytutu Elektrotechniki w Międzyzlesiu, która dała temu swój wyraz w manifestacji zbiorowej, na terenie Instytutu. Ogólnie oceniając wydarzenie można stwierdzić, że epilog jego był dla licznej części załogi bardzo dotkliwy, gdyż w ramach restrykcji został rozwiązany Zakład Maszyn Elektrycznych – jeden z najlepiej ocenianych zakładów Instytutu – a kilkanaście osób zostało zwolnionych z pracy. W najgorszej sytuacji znalazł się jeden z pracowników, któremu przypomniano wcześniejsze Jego działania o podobnym charakterze. Był to zasłużony w pracy zawodowej, laureat zespołowej Nagrody Państwowej I Stopnia, wieloletni pracownik specjalizujący się w dziedzinie metod obliczeniowych silników indukcyjnych, aktywny uczestnik sympozjów maszyn elektrycznych, mający stopnie naukowe i tytuł profesora. Był to prof. dr hab. inż. Andrzej Głowacki. Dla niego i rodziny był to dramat, bo żona nie pracowała zawodowo. Był On przyjęty do pracy w Zakładzie Maszyn i Napędów Elektrycznych Instytutu w tym samym roku (1950), w którym i ja byłem przyjęty. Jego również do pracy przyjmował prof. Bolesław Dubicki. Poczuałem się więc do obowiązku udzielenia Mu pomocy – tym bardziej, że również ja sam wraz z żoną brałismy udział w manifestacji. Możliwości pomocy – z mojej strony, w prostej linii – były praktycznie żadne. Po poważnym zastanowieniu się, postanowiłem zwrócić się z prośbą o pomoc do prorektora Politechniki Świętokrzyskiej doc. dr hab. Romana Nadolskiego, którego poznałem podczas spotkań na sympozjach maszyn elektrycznych, i o Jego działalności pokrótce wspomniałem w opisanym opowiadaniu, zamieszczonym w dokumencie [1, 2].

Rys. 2. Prof. dr hab. inż. Roman Nadolski
Politechnika Świętokrzyska

Odbyła się poważna i szczerza rozmowa między nami. Prorektor bez większych oporów podjął zobowiązanie, że dokona rozpoznania i w zależności od uzyskanego wyniku poczyni starania, aby omawiany pracownik został przyjęty do pracy w Politechnice Świętokrzyskiej. Należy nadmienić, że jedna z kilku zaistniałych przeszkód – utrudniających w bardzo dużym stopniu rozwiązanie zadania – polegała na konieczności działania na dwóch obszarach, nie powiązanych bezpośrednio z sobą – strukturalnie i terytorialnie. Stąd też w końcowej fazie działania, rozwiązanie sprawy przeniesiono na wysoki szczebel władzy w Warszawie. W wyniku poważnego i bardzo odważnego zaangażowania się prorektora Romana Nadolskiego, oraz pomocy jeszcze innych osób, sprawa w niedługim czasie została załatwiona pomyślnie. W gronie tych osób znajdował się prof. Władysław Latek, który odważnie podjął się napisania opinii o zwolnionym z pracy profesorsze. Wydalony z pracy Profesor w wyniku opisanych działań został zatrudniony w Politechnice Świętokrzyskiej, gdzie przez następne lata pracował w przyjaznej atmosferze, i ku obopólnemu zadowoleniu wytrwał do emerytury. Odważnym krokiem było również zajęcie publicznie, oficjalnego stanowiska przez prof. Władysława Latka. Był On członkiem Rady Naukowej Instytutu Elektrotechniki. W dniu posiedzenia Rady, przed jej posiedzeniem przyszedł On do mnie w Instytucie na herbatę. W końcowej fazie rozmów powiedział mi, że ma zamiar wykazać na

posiedzeniu szkodliwość dla Kraju podjętych decyzji, w sprawie zasłużonego dla gospodarki polskiej Zakładu Maszyn Elektrycznych, a w konsekwencji zwolnienia z pracy pracowników. Przy następnym naszym spotkaniu potwierdził wykonanie przedstawionego mi postanowienia i jednocześnie dodał, że poprosił o wpisanie do protokołu przedłożonego Radzie stanowiska.

Prof. Władysław Latek miał duże zasługi w sferze prac stowarzyszeniowych. Był wiceprezesem Stowarzyszenia Elektryków Polskich, wiceprezesem i prezesem Oddziału Warszawskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich oraz pełnił inne ważne funkcje w SEP. Działalność Jego przedstawiono w publikacjach zamieszczonych w czasopiśmie Stowarzyszenia. I na tym odcinku pracy społecznej miałem ściśle kontakty z prof. Władysławem Latkiem. Byłem przez siedem lat skarbnikiem w Oddziale Warszawskim SEP. Zgodziłem się przyjmując to stanowisko uwzględniając propozycję prezesa Oddziału – prof. Latka. Zgodność charakterów, upodobanie do pracy społecznej spowodowało, że zdecydowałem się również na podjęcie roli sekretarza organizacyjnego, a później naukowego sympozjów maszyn elektrycznych, których głównym autorem był Profesor. Sympozja odbywały się w każdym roku, począwszy od 1965. Przez szesnaście lat Profesor im przewodniczył. Profesor zmarł w 1991 roku. Relacje z wielu posiedzeń sympozjów, w których prof. Władysław Latek brał udział, przedstawiłem w publikacjach [1, 2, 3, 4]. Pięćdziesiąte sympozjum odbyło się w 2014 r. w Szczawnicy Zdroju, zaś ostatnie w Chmielnie na Pomorzu. Dzieło rozpoczęte przez Profesora jest więc kontynuowane.

Dorobek naukowy prof. Władysława Latka jest bardzo bogaty i dotyczy głównie maszyn elektrycznych średniej i dużej mocy, co nie znaczy wcale, że zainteresowania Profesora ograniczały się tylko do tej tematyki. Jego działalność naukowa, a więc publikacje i zajęcia dydaktyczne obejmowały wprawdzie tę tematykę, jednakże sposób w jaki spostrzegał dziedzinę elektrotechniki znacznie poszerzał horyzont Jego działania. Dostrzegał pod szyldem działalności naukowej również konieczność jej wykorzystywania w przemyśle, a również w życiu codziennym. Stąd wiedza i zainteresowania w tej dziedzinie były u Niego bardzo rozległe. Jego sposób widzenia powodował, że był angażowany w wielu dziedzinach pokrewnych, jak na przykład w dziedzinie maszyn elektrycznych małej mocy, przeznaczonych do sprzętu powszechnego użytku oraz maszyn stosowanych w układach automatyki. Po kilku latach przerwy w pracy w Instytucie Elektrotechniki, spowodowanych czynnikami natury formalnej – w połowie lat sześćdziesiątych – został zaproszony do pełnienia funkcji przewodniczącego Komisji Normalizacyjnej Maszyn Elektrycznych Małej Mocy. Wymieniona Komisja łącznie z Komisją Narzędzi Elektrycznych (jako przewodniczącego tej Komisji, powołano autora wspomnienia) ściśle współpracowały z sobą – w ramach istniejącego w Instytucie Elektrotechniki Branżowego Ośrodka Normalizacyjnego. W dalszych latach prof. Władysław Latek był zatrudniony w Instytucie Elektrotechniki jako doradca. W miarę upływu czasu kontakty zawodowe między nami zmieniały charakter i zaczęły sprowadzać się w dużym stopniu do poszukiwań uroków świata i przyrody. Częste spotkania i rozmowy osób dobrze znających się, na ogół, ułatwiają wychwytywanie i powodują reakcję na głos drugiej znanej osoby. Zwiedzając świątynię Hagia Sophia w Stambule, podczas wycieczki po Turcji w 1977 r. usłyszałem głos prof. Latka w dość gęstym tłumie wycieczkowiczów. Krótkie poszukiwanie osoby wydającej ten dźwięk doprowadził mnie do Niego. Okazało się, że uczestniczy w wycieczce zorganizowanej przez SEP. O wycieczce nic nie wiedziałem, podobnie jak i On nic nie wiedział o moim, tam pobycie. Spotkanie było bardzo serdeczne, obaj doszliśmy do wniosku, że jest to możliwe tylko przy utrzymywaniu bardzo dobrych wzajemnych stosunków. Więcej było jednakże krajowych wyjazdów turystycznych i krajoznawczych. Celem były wyjazdy do Puszczy Augustowskiej, w Bieszczady, do Puszczy Kampinoskiej, lub na Mazury. Były i krótkie wyjazdy, np. spotykaliśmy się lesie w Wildze, w Jego ulubionej chacie, którą wybudował w ostatnich latach swego pracowitego życia. Pamiętam również opowiadania prof. Latka snute podczas jednego ze „spotkań wilgowskich”. Było to już po zalegalizowaniu NSZZ „Solidarność”. Prof. Latek był pod wrażeniem odbytego wyjazdu służbowego do ZSRR w pobliże Jeziora Bajkał. W rozmowie zwracał uwagę na ceremonię powitalną gospodarzy. Sam przedstawił się używając fragmentu sformułowania „jestem profesorem Wydziału Elektrycznego Politechniki Warszawskiej. Jestem członkiem Solidarności”. W odpowiedzi usłyszał „my jesteśmy członkami Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego”. Nie był tym zaskoczony, gdyż spodziewał się takiej, lub podobnej odpowiedzi. Zdziwiony był natomiast oziębieniem atmosfery, które wystąpiło po zakończeniu części oficjalnej powitania. Myślę, że podanie do wiadomości tego wydarzenia będzie przyjęte przez Czytelnika jako potwierdzenie opisanego wyżej postawy zajmowanej przez Prof. Latka w sytuacjach nadzwyczajnych.

Nie uznałem za słuszne omawianie licznych i bardzo poważnych osiągnięć naukowych Profesora, gdyż uznaję, że Inni zrobią to lepiej.

LITERATURA

- [1]. Życki Zdzisław., Rys historyczny pięćdziesięciu Sympozjów Maszyn Elektrycznych. Wiadomości Elektrotechniczne, 2014 r. nr. 7. s.. 33-39

- [2]. Życki Zdzisław. Pół wieku Sympozjów Maszyn Elektrycznych. Przegląd Elektrotechniczny. 2014 r, nr. 9, s. 246 - 253
- [3]. Życki Zdzisław., Pokłosie pięćdziesiątego Sympozjum Maszyn Elektrycznych. Wiadomości Elektrotechniczne, 2015r., nr. 11, s. 37-44
- [4]. Życki Zdzisław., Pokłosie pięćdziesiątego Sympozjum Maszyn Elektrycznych. Przegląd Elektrotechniczny, 2015 r. nr.7, s. 148-155

Opracował: emerytowany prof. nzw. dr hab.inż. Zdzisław Życki, Instytut Elektrotechniki,

IX Konferencja Naukowo-Techniczna - i-MITEL 2016 Innowacyjne Materiały i Technologie w Elektrotechnice „Innowacje szansą rozwoju gospodarki”

W dniach 20-22 kwietnia 2016 roku, po raz dziewiąty Konferencję MITEL organizował Oddział Gorzowski Stowarzyszenia Elektryków Polskich im. Kol. Jerzego Szyma wspólnie z Instytutem Inżynierii Elektrycznej Uniwersytetu Zielonogórskiego i Wydziału Elektrycznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie przy współpracy Instytutu Elektrotechniki, Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej Oddział w Szczecinie i Zielonej Górze, Wydziału Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, ENEA Operator Sp. z o.o., Polskiej Izby Gospodarczej Elektrotechniki. Partner Główny Konferencji SIEMENS.

Konferencja odbyła się w Ośrodku Wypoczynkowym Leśnik i Zamku Joannitów w Łagowie, pod patronatem honorowym Ministra Energii, Wojewody Lubuskiego i Wojewody Zachodniopomorskiego oraz Marszałka Województwa Lubuskiego, Prezydenta Gorzowa Wlkp. i Prezesa SEP. Patronat naukowy sprawował Komitet Elektrotechniki PAN i Komisja Nauk Elektrycznych PAN Oddział w Poznaniu.

Do pięknie położonego Ośrodka Wypoczynkowego Leśnik na otwarcie Konferencji przybyli: dyrektor Biura Wojewody Lubuskiego – Waldemar Gredka, Honorowy Przewodniczący Komitetu Elektrotechniki Polskiej Akademii Nauk i Honorowy Przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji prof. dr hab., dr h.c. Kazimierz Zakrzewski, prorektor Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie prof. Ryszard Pałka, dziekan Wydziału Elektrycznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie prof. Stefan Domek, dziekan Wydziału Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy dr hab. inż. Jan Mućko, prof. UTP, prodziekan Wydziału Elektrycznego Politechniki Wrocławskiej dr inż. Adam Gubański oraz prezesi, dyrektorzy i właściciele firm z branży elektroenergetycznej współpracujący z Oddziałem Gorzowskim SEP i Konferencją MITEL.

Przewodniczący Komitetu Naukowego prof. dr hab. inż. Ryszard Strzelecki powitał gości i naukowców z ośrodków akademickich, instytutów, firm oraz przypomniał dotychczasowe wydarzenia związane z historią konferencji.

Kolejnym mówcą był przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Edward Cadler. Powitał Gości i uczestników, przedstawił genezę konferencji i jej tematykę, która obejmuje całokształt zagadnień związanych z innowacyjnymi materiałami i technologiami elektrotechnicznymi, w tym również z jakością zasilania urządzeń elektroenergetycznych, przetwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej, inteligentnymi sieciami elektroenergetycznymi oraz efektywnym wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii elektrycznej i czystego środowiska naturalnego.

Prezes Oddziału Gorzowskiego SEP Kol. Eugeniusz Kaczmarek dokonał oficjalnego otwarcia Konferencji i-MITEL 2016. Następnie głos zabrali: Waldemar Gredka, profesor dr h.c. Kazimierz Zakrzewski i prezes SEP dr inż. Piotr Szymczak, którzy w ciepłych i serdecznych słowach przekazali organizatorom i uczestnikom życzenia owocnych obrad.

Prezes SEP udekorował Złotą Odznaką Honorową SEP zastępcę przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Konferencji dr. inż. Marcina Wardacha oraz wręczył Komitetowi Organizacyjnemu Konferencji i-MITEL i Oddziałowi Gorzowskiemu SEP Medal – statuetkę im. Michała Doliwo – Dobrowolskiego, którą odebrali: profesor Ryszard Strzelecki, Eugeniusz Kaczmarek i Edward Cadler.

Pan Waldemar Gredka w imieniu Wojewody Lubuskiego wręczył wyróżnienia za propagowanie innowacyjnych materiałów i technologii w elektrotechnice: prof. Kazimierzowi Zakrzewskiemu, prof. Ryszardowi Strzeleckiemu, prof. Stefanowi Domkowi, prof. Waldemarowi Rebizantowi, prof. Janowi Mućko, dr. inż. Piotrowi Szymczakowi, mgr. inż. Edwardowi Cadler i mgr. inż. Franciszkowi Narkunowi.

Uczestnicy na sali obrad

Profesor Ryszard Strzelecki
otwiera obrady konferencji

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
Edward Cadler wita uczestników

Profesor Kazimierz Zakrzewski wygłasza referat

Przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji prof. Ryszard Strzelecki wyróżnił za propagowanie innowacyjnych materiałów i technologii w elektrotechnice oraz za całokształt współpracy i aktywny udział w Konferencji dyrektorom: Anecie Szydłowskiej–Eaton Electric Sp. z o.o., Lechowi Wierzbowskiemu–Tavruda Electric Polska Sp. z o.o., Januszowi Szajcie–Wytwórnia Sprzętu Elektroenergetycznego AKWIZY-CJA, Markowi Długoborskiemu–ZPUE SA, Krzysztofowi Kobylńskiemu–Instytut Energetyki-Zakład Doświadczalny w Białymstoku, Michałowi Włodarskiemu–HUBIX SA, Pawłowi Kielkowskiemu–Nexans Power Accessories Poland Sp. z o.o., Łukaszowi Chełminiakowi–UESA Polska Sp. z o.o.

Obrady konferencji otworzyła sesja firmy Siemens, która była Partnerem Głównym Konferencji. Przewodniczył jej prof. Ryszard Strzelecki. Referaty wygłosili: Robert Góral „Aktywność firmy Siemens w Polsce w ostatnim 25 - leciu” i Krzysztof Bucki „Oprogramowanie Simaris design 9.0 efektywne wspomaganie procesu projektowego”.

Następnym punktem konferencji były sesje audytoryjne. Komitet Naukowy zakwalifikował do prezentacji 59 referatów. 31 referatów przedstawiono w sesjach tematycznych, które prowadzili: dr hab. inż. Michał Zeńczak, dr hab. inż. Piotr Mysiak, prof. dr hab. inż. Grzegorz Benysek, dr hab. inż. Michał Gwóźdź, dr inż. Marcin Wardach, dr inż. Piotr Paplicki. Dużym uznaniem cieszyła się sesja promocyjna firm (przewodniczący: mgr inż. Kazimierz Pawlicki), na której prezentację nowoczesnych technologii i wyrobów przedstawiły wiodące firmy produkujące dla energetyki zawodowej i przemysłowej.

Na zakończenie pierwszego dnia obrad odbyła się miła uroczystość wręczenia wyróżnień w kategorii Młody Pracownik Nauki. Wyróżnienia z rąk prof. Ryszarda Strzeleckiego otrzymali:

- inż. Paweł Prajzendanc (ZUT Szczecin) za referat „Kompleksowa analiza elektrowni wiatrowej” (współautor dr inż. Piotr Szymczak);
- mgr inż. Bartosz Waśkowicz (Uniwersytet Zielonogórski) za referat „Analiza właściwości wybranych technologii magazynowania energii elektrycznej”;
- mgr inż. Justyna Herlender (Politechnika Wrocławska) za referat „Wykorzystanie metody termowizyjnej do badania paneli fotowoltaicznych”;

- mgr inż. Maciej Grabarek (Akademia Morska w Gdyni) za referat „Przetwornica DAB w układzie kompensatora udarów mocy dla morskich systemów elektroenergetycznych” (współautor profesor Ryszard Strzelecki),
- mgr inż. Tomasz Sak (Instytut Elektrotechniki, Warszawa) za referat „Wysokosprawny przekształtnik napięcia DC/AC o sinusoidalnym napięciu wyjścia”.

Wyróżnieni otrzymają także nagrodę ufundowaną przez redakcję miesięcznika Wiadomości Elektrotechniczne w postaci półrocznej prenumeraty.

Medal - statuetkę im. Michała Doliwo-Dobrowolskiego odbierają (od lewej) Eugeniusz Kaczmarek, Piotr Szymczak – prezes SEP, profesor Ryszard Strzelecki, Edward Cadler

Robert Góral (Siemens) przedstawia referat

Zespół muzyczny studentów Wydziału Elektrycznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, którym kierował dr inż. Jan Bursa

Wyróżnienie Wojewody Lubuskiego z rąk Waldemara Gredka (pierwszy z lewej) odbiera profesor Stefan Domek

W konkursie „Najlepszy produkt lub technologia elektrotechniczna” nagrodzeni zostali:

- wyróżnieniem Prezesa SEP dr. inż. Piotra Szymczaka – firma Lapp Pfisterer Sefag AG ze Szwajcarii za „System poprzeczników izolacyjnych kompaktowej linii WN”;
- wyróżnieniem Prezesa Oddziału Szczecińskiego SEP - Wytwórnia Sprzętu Elektroenergetycznego AKWIZYCJA z Krakowa za „Akustyczno-optyczny wskaźnik napięcia AOWN-5/8”;
- wyróżnieniem Prezesa Oddziału Gorzowskiego SEP - firma Eaton Industries BV z Holandii za „Rozdzielnicę SN typu XIRIA - E”;
- wyróżnieniem Prezesa Oddziału Krakowskiego SEP – firma Elko-Bis Systemy Odgromowe z Wrocławia za „Program wspomagający projektowanie instalacji odgromowych Elko-Bis CAD”;
- wyróżnieniem Prezesa Oddziału Poznańskiego SEP – Instytut Energetyki–Zakład Doświadczalny w Białymstoku za „Kompozytowy izolator wsporczy średniego napięcia typu IWK-4-125 dedykowany do łączników napowietrznych SN”;
- wyróżnieniem Prezesa Oddziału Zielonogórskiego SEP – firma RS Technologies Inc. z Kanady za „Słupy kompozytowe dla energetyki (RS Poles)”;

- wyróżnieniem Prezesa Oddziału Zagłębia Węglowego SEP – Aparator SA z Torunia za „Rozłącznik izolacyjny listwowy bezpiecznikowy typu smartARS pro”;
- wyróżnieniem Prezesa FSNT NOT w Poznaniu - firma Nexans Power Accessories Business Group France za „Mufę zimnokurczliwą szerokokąskową 24 CSJ-S”;
- wyróżnieniem Wiceprezesa Polskiej Izby Gospodarczej Elektrotechniki – firma Hubix Sp. z o.o. z Żabiej Woli za „Elektroizolacyjny hełm ochronny ze zintegrowaną osłoną klasy 2 – Secra - 2”;
- wyróżnieniem Prezesa Zachodniej Izby Przemysłowo-Handlowej – firma PTS Rabka Handel Sp. z o.o. z Rabki za „Wprowadzenie nowych produktów do budowy, ochrony i oznakowania kabli energetycznych, przede wszystkim do budowy kanałów technologicznych i multikanałów”;
- wyróżnieniem Wojewody Lubuskiego firma Dervaux Distribution Sicame Group z Francji za „DAC Omega”.

Pierwszy dzień konferencji nieformalnie podsumowano w czasie trwania kolacji towarzyskiej i prezentacji polskich miódów pitnych oraz przy akompaniowaniu zespołu muzycznego studentów Wydziału Elektrycznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, którym kierował dr inż. Jan Bursa.

W drugim dniu obrad odbyły się trzy sesje audytoryjne, które prowadzili: dr inż. Marcin Wardach (wygłoszono 5 referatów), dr inż. Piotr Pawlicki (wygłoszono 6 referatów), dr inż. Kazimierz Herlender (przedstawiono 3 prezentacje techniczne) oraz sesja posterowa pod przewodnictwem dr hab. inż. Sławomira Cieślaka (zaprezentowano 24 tematy).

Podsumowując dyskusje przewodniczący Komitetu Naukowego podkreślił, że Konferencja wpisała się na stałe w kalendarz wydarzeń naukowo-technicznych Ziemi Lubuskiej.

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Edward Cadler, dziękując członkom Komitetu Organizacyjnego, Prezesowi SEP i Oddziału Gorzowskiego SEP, członkom Komitetu Naukowego, członkom Komitetu Elektrotechniki PAN zwrócił uwagę, że zorganizowanie poszczególnych edycji Konferencji i-MITEL było możliwe przy bardzo dobrej współpracy i ogromnym zaangażowaniu wielu osób i instytucji. Konferencja istnieje i rozwija się dynamicznie dzięki dużemu zaangażowaniu jej uczestników. Podobnie jak na poprzednich edycjach konferencji, również i w przyszłości, organizatorzy proponują uczestnikom otwarte forum dyskusyjne łączące problemy naukowo-badawcze i techniczne oraz integrujące środowiska teoretyków i praktyków w szerokim obszarze elektrotechniki teoretycznej i stosowanej. **Dziękując uczestnikom Konferencji za udział zaprosił wszystkich na jubileuszową Konferencję i-MITEL w 2018 roku.**

Konferencji towarzyszyła wystawa następujących firm: ABB, Aktywizacja, Aparator, Bezpól, Elko-Bis, EMITER, Energopomiar Elektryka, Eaton Electric, ETI, ENEA Operator, ENEA Logistyka, Gorlan, Hauff-technik, Instytut Energetyki-Zakład Doświadczalny Białystok, Nexans, Protektel, SIBA, Sicame, Siemens, UESA, Tawrida, Rebud, Hubix, Fabryka Przewodów Energetycznych w Będzinie, Pfisterer, LAPP Insulators, Impact Clean Power Technology, Centrum Zaopatrzenia Energetyki PAS, Energy Composites, EnerVision, ZPUE, PTS Rabka Handel, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo.

Opracowali: tekst Edward Cadler, foto Krzysztof Woliński

Jubileuszowa XXV Konferencja Naukowo-Techniczna KOMEL „Problemy Eksploatacji Maszyn i Napędów Elektrycznych”

W dniach 18-20.05.2016 r. w Rytrze po raz 25-ty spotkali się uczestnicy Jubileuszowej Konferencji Naukowo-Technicznej „**Problemy Eksploatacji Maszyn i Napędów Elektrycznych**”, organizowanej przez **Instytut Napędów i Maszyn Elektrycznych KOMEL z Katowic**. Uczestnicy spotkania świętowali podwójny jubileusz: 25-lecia Konferencji Naukowo-Technicznej oraz 50-lecia czasopisma naukowego "Maszyny Elektryczne - Zeszyty Problemowe".

Tegoroczną imprezę uświetnił swą wizytą prezes Stowarzyszenia Elektryków Polskich - Piotr Szymczak, który na ręce dyrektora Instytutu, prof. Jakuba Bernatta złożył gratulacje dla całego zespołu KOMEL, po czym odznaczył Instytut – medalem Michała Doliwo - Dobrowolskiego. Spotkanie było doskonałą okazją do wręczenia medali i odznaczeń indywidualnych za pracę oraz wkład naukowo-badawczy na rzecz Elektryki Polskiej. Odznaczeniami indywidualnymi zostali uhonorowani: prof. Tadeusz Glinka, prof. Jakub Bernatt, mgr inż. Maciej Bernatt oraz dr inż. Stanisław Gawron.

Patronat nad Konferencją po raz kolejny objął Komitet Elektrotechniki PAN. Na Konferencji omówiono tematy dotyczące maszyn i napędów elektrycznych, w tym:

- projektowanie i nowe serie maszyn elektrycznych,
- elektromobilność: projektowanie, eksploatację pojazdów i środków transportu o napędzie elektrycznym,
- silniki z magnesami trwałymi do napędu pojazdów elektrycznych i innych urządzeń transportowych,
- energoelektroniczne układy zasilania i sterowania maszyn elektrycznych,
- modernizację silników i ich dobór do układów napędowych,

- metody badań, diagnostykę i nowoczesną aparaturę badawczą,
- odnawialne źródła energii i transport przyjazny środowisku.

Pamiatkowa fotografia z wręczenia medalu dla Instytutu KOMEL, od lewej: K. Jagieła, J. Bernatt, T. Glinka i P. Szymczak

Obrady na sesjach plenarnych zgromadziły liczne grono słuchaczy

Blisko 70 interesujących tematów przedstawiono na sesji dialogowej

Wystawa pojazdów elektrycznych - dyrektor J. Bernatt w towarzystwie profesorów: T. Glinki (po lewej) oraz A. Pawłaka (po prawej)

Otwierając obrady dyrektor KOMEL, prof. Jakub Bernatt omówił program, a następnie genezę i rozwój Konferencji poczynawszy od roku 1992, aż do chwili obecnej. W kolejnej prezentacji dr inż. Stanisław Gawron zaprezentował najważniejsze osiągnięcia Instytutu w ostatnim okresie. W ramach Konferencji odbyły się 4 sesje plenarne oraz sesja dialogowa.

Prezentacje na stoiskach reklamowych

Ogółem zaprezentowano 93 referaty: 22 na sesjach plenarnych, pozostałe na sesji dialogowej.

Odrębną sesją była sesja dotycząca **Elektromobilności**, na której dominowały zagadnienia związane z projektowaniem, eksploatacją pojazdów i środków transportu o napędzie elektrycznym.

Od wielu lat Konferencji towarzyszy wystawa pojazdów z napędem elektrycznym, podczas której goście mają możliwość przetestować ich walory i osobiście zasiąść za kierownicą.

Uczestnicy wycieczki na Zamek do Starej Lubovni podczas pokazu sokolników

Dyrektor Instytutu KOMEL - J. Bernatt oraz dyrektor Zakładu Maszyn Elektrycznych EMIT - Barbara Studzińska podczas uroczystej kolacji

Referaty prezentowane na Konferencji wydane zostały w kwartalniku "Maszyny Elektryczne - Zeszyty Problemowe", będącym na liście MNiSW z liczbą 7 punktów.

Goście Konferencji uczestniczyli w wycieczce na Słowację, zwiedzając m.in.: Zamek w Starej Lubovni oraz Nestville Park.

Na Konferencji 21 firm zaprezentowało nowe technologie, wyroby i usługi, zarówno w formie komunikatów reklamowych, jak i na stoiskach firmowych.

Na stoisku KOMEL zaprezentowano zmodyfikowany napęd elektryczny do łodzi oraz informacje dot. oferowanych usług, m. in. w zakresie: elektromobilności, cięcia laserem, hydrogeneratorów oraz zespołów elektromaszynowych. W ramach paneli informacyjno-promocyjnych zorganizowano trzy sesje prezentujące: nową generację wysokosprawnych elektrowibratorów do urządzeń wibracyjnych, bezszczotkową wysokomomentową zakrętkarkę elektromechaniczną oraz wysokosprawne silniki synchroniczne z magnesami trwałymi do napędu dołowych ma-szyn górniczych.

W Konferencji uczestniczyło 217 osób ze 104 firm i instytucji. Uroczystą kolację uświetnił występ znanego satyryka Andrzeja Grabowskiego, w drugiej części bankietu wystąpił zespół Riformacja.

W trakcie bankietu wśród uczestników rozlosowano atrakcyjne nagrody: urządzenie SKF CMAS 100-SL (tester stanu maszyny) - nagroda ufundowana przez firmę SKF Polska, a także bezpłatne zaproszenie dla osoby towarzyszącej w przyszłorocznej Konferencji

Patronat medialny nad Konferencją objęły redakcje następujących czasopism: Wiadomości Elektrotechniczne, Napędy i Sterowanie, ElektroInfo, Śląskie Wiadomości Elektryczne, Elektrosystemy, Energetyka, Energetyka Wodna, a także wortale branżowe: robotyka.com i energoelektronika.pl.

Na zakończenie dyrektor zaprosił uczestników na kolejną XXVI Konferencję PEMINE, która odbędzie się w dniach 24÷26.05.2017 roku.

Opracował: mgr Mariusz Czechowicz

Informacja o posiedzeniu Komitetu Elektrotechniki PAN

Drugie posiedzenie Komitetu Elektrotechniki PAN kadencji 2016 - 2019 odbyło się w dniu 24.05.2016 r. na Wydziale Elektrycznym Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, w Audytorium im. Prof. Stanisława Skoczowskiego. W poniedziałek 23.05.2016 r. posiedzenie było poprzedzone spotkaniem z Władzami Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego.

Prezydium wspólnego posiedzenia:

Przewodniczący Komitetu Elektrotechniki PAN prof. A. Demenko, Rektor ZUT prof. Kiernożycki, Dziekan Wydz. Elektrycznego prof. Stefan Domek

Pierwsza część posiedzenia to uroczystości związane z jubileuszami: 70-lecia WE ZUT w Szczecinie oraz 60-lecia pracy naukowej i dydaktycznej prof. Ryszarda Sikory (wieloletniego członka KE i Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów) oraz prof. Adama Żuchowskiego.

Jubilaci prof. Ryszard Sikora i prof. Adam Żuchowski

W drugiej roboczej części posiedzenia Plenarnego poświęcona była zatwierdzeniu składów Sekcji KE PAN oraz członków stowarzyszonych z Sekcjami Komitetu. Zgodnie z regulaminem o składzie członków stowarzyszonych decyduje Prezydium.

Pierwsze posiedzenie SMEiT odbędzie się podczas obrad LII Sympozjum Maszyn Elektrycznych SME 2016 w Kazimierzu Dolnym.

Szczecin, dnia 24.05.2016 r.

Szanowny Pan

Profesor dr hab. inż. Ryszard Sikora, dr h.c.

Z okazji jubileuszu sześćdziesięciolecia pracy naukowej i dydaktycznej, w imieniu członków Komitetu Elektrotechniki PAN i własnym, składam Panu Profesorowi najserdeczniejsze gratulacje.

Poświęcił Pan Profesor całe swoje życie zawodowe pracy naukowej i dydaktycznej w dyscyplinie Elektrotechnika. Jest Pan Profesor twórcą Szczecińskiej i współtwórcą Polskiej Szkoły Elektromagnetyzmu. Swoimi zainteresowaniami naukowymi zawsze wpisywał się Pan Profesor w nurt najnowszych badań światowych. Ostatnio są to zainteresowania nieniszczącymi badaniami struktur technicznych i biologicznych.

Dziękujemy za wychowanie licznego grona wspaniałych naukowców. Jesteśmy wdzięczni za wieloletnią aktywność Pana Profesora w Komitecie Elektrotechniki PAN. Dziękujemy za zaangażowanie w pracach Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów oraz Sekcji Teorii Elektrotechniki, za wprowadzenie do stworzonej ostatnio „Mapy rozwoju dyscypliny elektrotechnika” opracowania poświęconego badaniom nieniszczącym metodami elektromagnetycznymi.

Poza gratulacjami proszę przyjąć również serdeczne życzenia pomysłności we wszystkich działaniach oraz dużo, dużo zdrowia.

Z wyrazami najgłębszego szacunku

Przewodniczący Komitetu Elektrotechniki PAN

Prof. dr hab. inż. Andrzej Demenکو

Skład Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów Komitetu Elektrotechniki PAN

1. prof. dr hab. inż. Marian Łukaniszyn - przewodniczący
2. prof. dr hab. Kazimierz Zakrzewski
3. prof. dr hab. Andrzej Demenko
4. dr hab. Jakub Bernatt, prof. KOMEL
5. prof. dr hab. Tadeusz Glinka
5. prof. dr hab. Krzysztof Kluszczyński
6. prof. dr hab. Lech Nowak –sekretarz
7. prof. dr hab. Teresa Orłowska-Kowalska
6. prof. dr hab. Ryszard Pałka
7. prof. dr hab. Marian Pasko
8. dr inż. Piotr Szymczak
9. prof. dr hab. Tadeusz Śliwiński
10. prof. dr hab. Krzysztof Zawirski

Wykaz Członków Stowarzyszonych z Sekcją Maszyn Elektrycznych i Transformatorów Komitetu Elektrotechniki PAN

1. dr hab. inż. Paweł Idziak, prof. Politechnika Poznańska,
2. dr hab. inż. Wojciech Jarzyna, prof. Politechnika Lubelska,
3. prof. dr hab. inż. Lech Gołębiowski, Politechnika Rzeszowska,
4. prof. dr hab. inż. Grzegorz Kamiński, Politechnika Warszawska,
5. prof. dr hab. inż. Roman Nadolski, Politechnika Świętokrzyska,
6. dr hab. inż. Mieczysław Ronkowski, prof. Politechnika Gdańska,
7. prof. dr hab. inż. Tadeusz Sobczyk, Politechnika Krakowska,
8. prof. dr hab. inż. Wojciech Szelaąg, Politechnika Poznańska,
9. prof. dr hab. inż. Bronisław Tomczuk, Politechnika Opolska,
10. prof. dr hab. inż. Paweł Witzak, Politechnika Łódzka,
11. dr hab. inż. Jan Zawilak, prof. Politechnika Wrocławska,

*Opracował: prof. dr hab. inż. Marian Łukaniszyn,
Przewodniczący Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów*